İki Ortaklı Limited Şirkette Çıkarma

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Genel Kurul (Norm Denetimi)	25.12.2025	İptal

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/128	2025/273	TTK 616/1-h, TTK 621/1-h, TTK 640, TTK 636/3, Anayasa 40, Anayasa 48

ÖZET

Limited şirkette haklı sebeple çıkarma davası için genel kurul kararı ve nitelikli nisap arayan TTK 616/1-h ve 621/1-h, iki ortaklı şirketlerde çıkarmayı imkânsızlaştırdığı için Anayasa 40 ve 48'e aykırı bulunarak bu şirketler yönünden iptal edildi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/iki-ortakli-limited-sirkette-ortak-cikarma-aym-2025-273/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı: 2025/128

Karar Sayısı: 2025/273

Karar Tarihi: 25/12/2025

R.G. Tarih - Sayı: 17/3/2026 - 33199

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun A. 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin, B. 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde yer alan "Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması..." ibaresinin, Anayasa'nın 2., 10., 35., 36. ve 74. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

OLAY: Limited şirket ortağının şirketten çıkarılması talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un itiraz konusu kuralların da yer aldığı; 1. 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir: "(1) Genel kurulun devredilemez yetkileri şunlardır: ... h) Bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması. ..."

2. 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir: "(1) Aşağıdaki genel kurul kararları, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir: ... h) Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması. ..."

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca 3/6/2025 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükümleri, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Sınırlama Sorunu

3. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması hâlinde bu hükümlerin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunmasının yanı sıra iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte kurallardır.

4. 6102 sayılı Kanun'un 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının itiraz konusu (h) bendinde bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması, limited şirket genel kurulunun devredilmez yetkileri arasında sayılmıştır. Anılan Kanun'un 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının itiraz konusu (h) bendinde ise bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla limited şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması genel kurulun önemli kararları arasında gösterilmiş ve söz konusu kararın temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabileceği düzenlenmiştir.

5. İtiraz yoluna başvuran Mahkemede bakılmakta olan davanın konusu, iki ortağı bulunan limited şirket ortaklarından birisinin ortaklıktan çıkarılması talebine ilişkindir. Bu itibarla bakılmakta olan

davanın konusu gözetildiğinde itiraz konusu kuralların esasına ilişkin incelemenin "iki ortaklı limited şirketler" yönünden yapılması gerekmektedir.

B. Genel Açıklama

6. 6102 sayılı Kanun'un 124. maddesinin (2) numaralı fıkrasında limited şirketler, anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerle birlikte sermaye şirketleri arasında sayılmıştır.

7. Anılan Kanun'un 573. maddesinin (1) numaralı fıkrasında limited şirketin bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret ünvanı altında kurulacağı; esas sermayesinin belirli olup bu sermayenin esas sermaye paylarının toplamından oluşacağı; (3) numaralı fıkrasında ise kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için limited şirket kurulabileceği hükme bağlanmıştır. Kanun'un 574. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da limited şirketlerin ortak sayısının elliyi aşamayacağı belirtilmiştir.

8. Ortaklıktan çıkarılma, bir ortağın, iradesi dışında şirketle olan bağının ortadan kaldırılmasıdır. Limited şirketlerde ortaklıktan çıkarma 640. maddede düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin (1) numaralı fıkrasında şirket sözleşmesinde, genel kurul kararı ile bir ortağın şirketten çıkarılabileceği sebeplerin düzenlenebileceği belirtilmiştir. Maddenin (3) numaralı fıkrasında şirketin talebi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılması hâlinin saklı olduğu öngörülmüştür. Bu itibarla haklı sebebin varlığı hâlinde limited şirket ortağının mahkeme kararıyla ortaklıktan çıkarılması söz konusu olabilecektir.

9. 641. maddenin (1) numaralı fıkrasında şirketten ayrıldığı takdirde ortağın esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma akçesini isteme hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Buna göre haklı sebep nedeniyle mahkeme kararıyla limited şirketten ayrılmasına karar verilen ortağa esas sermaye payının gerçek değerine uygun bir ayrılma akçesinin verilmesi gerekmektedir.

10. 642. maddenin (1) numaralı fıkrasında ayrılma akçesinin şirketin kullanılabilir bir öz kaynak üzerinde tasarruf etmesi, ayrılan kişinin esas sermaye paylarının devredilebilmesi veya esas sermayenin ilgili hükümlere göre azaltılması hâllerinde ayrılmayla muaccel olacağı belirtilmiştir. Söz konusu maddenin (3) numaralı fıkrasında ayrılan ortağın ayrılma akçesinin ödenmeyen kısmının şirkete karşı bütün alacaklılardan sonra gelen bir alacak oluşturacağı, bu hususun yıllık raporda kullanılabilir öz kaynak tutarının tespitiyle muaccel hâle geleceği öngörülmüştür.

11. 636. maddenin (3) numaralı fıkrasında ise haklı sebeplerin varlığı hâlinde her ortağın mahkemeden şirketin feshini isteyebileceği, mahkemenin talep yerine davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebileceği belirtilmiştir.

C. Anlam ve Kapsam

12. 6102 sayılı Kanun'un 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının itiraz konusu (h) bendinde bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden talepte bulunulması limited şirket genel kurulunun devredilemez yetkilerinden biri olarak düzenlenmiştir.

13. Anılan Kanun'un "Önemli kararlar" başlıklı 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendine göre ise bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılmasında temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması gerekmektedir. Söz konusu bentte yer alan "Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması..." ibaresi itiraz konusu diğer kuralı oluşturmaktadır. Kurallar "iki ortaklı limited şirketler" yönünden incelenmiştir.

14. Buna göre bir ortağın limited şirket ortaklığından çıkarılmasına karar verilmesi talebiyle dava açılabilmesi yeterli çoğunluğun sağlandığı bir genel kurul kararının varlığıyla mümkün olacaktır. Dolayısıyla kurallara göre iki ortaklı limited şirketlerde esas sermayenin salt çoğunluğuna sahip olmayan ortağın diğer ortağı ortaklıktan çıkarmak için mahkemeye başvurmak üzere genel kurulun karar alması mümkün değildir.

15. Yargıtay kararlarında da iki ortaklı şirketlerde ortak sayısı yönünden nisabın sağlanmasının mümkün olmaması nedeniyle çıkarma davasının açılamayacağı kabul edilmektedir (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E.2016/4753, K.2017/7190, 13/12/2017; E.2019/3224, K.2020/2963, 17/6/2020).

Ç. İtirazın Gerekçesi

16. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kurallar nedeniyle iki ortaklı limited şirketler yönünden bir ortağın ortaklıktan çıkarılmasının imkânsız hâle geldiği, kollektif şirketler yönünden tek bir ortağa tanınan çıkarma davası açma hakkının iki ortaklı limited şirket ortaklarına tanınmamasının eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 10., 35., 36. ve 74. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

D. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

17. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 40. ve 48. maddeleri yönünden incelenmiştir.

18. Anayasa'nın "Çalışma ve sözleşme hürriyeti" başlıklı 48. maddesinin birinci fıkrasında "Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir." denilmek suretiyle çalışma özgürlüğünün bir parçası olan teşebbüs özgürlüğü herkes yönünden güvenceye bağlanmıştır. Teşebbüs özgürlüğü, her gerçek veya özel hukuk tüzel kişisinin tercih ettiği alanda iktisadi-ticari faaliyette bulunmak üzere teşebbüs kurabilmesini, dilediği mesleki faaliyete girebilmesini ve faaliyeti ile mesleğini devletin veya üçüncü kişilerin müdahalesi olmaksızın dilediği biçimde yürütebilmesini ifade etmektedir (AYM, E.2023/136, K.2024/127, 27/6/2024, § 8; E.2024/163, K.2025/41, 11/2/2025, § 36).

19. Öte yandan Anayasa'nın 40. maddesinin birinci fıkrasında "Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlâl edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir." denilmiştir. Anılan hükme göre kişilerin yargı makamları ile idari makamlar önünde haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkân sağlanması anayasal bir zorunluluktur. Bu zorunluluk, temel hak ve özgürlüğü ihlal edilen ya da ihlal edildiğini iddia eden kişilerin ilgili yargı veya idari merciler nezdinde şikâyetlerini dile getirmesi hususunda devlete gerekli ve yeterli

mekanizmaları oluşturarak uygun koşulları sağlama yükümlülüğü getirmektedir (AYM, E.2019/102, K.2019/99, 25/12/2019, § 16).

20. Bu çerçevede Anayasa'nın anılan maddesinde güvence altına alınan etkili başvuru hakkı; anayasal bir hakkının ihlal edildiğini ileri süren herkese hakkın niteliğine uygun olarak iddialarını inceletebileceği makul, erişilebilir, etkili, ihlalin gerçekleşmesini veya sürmesini engellemeye ya da sonuçlarını ortadan kaldırmaya elverişli idari ve yargısal yollara başvuruda bulunabilme imkânının sağlanmasını teminat altına almaktadır (AYM, E.2019/102, K.2019/99, 25/12/2019, § 17).

21. Bu itibarla teşebbüs özgürlüğü kapsamında olduğu anlaşılan ekonomik bir amaç için kurulan limited şirketlerin ve ortaklarının faaliyetlerinin yerine getirilmesiyle ilgili olarak devletin gerekli koşulları sağlama fonksiyonunu ne ölçüde yerine getirdiğinin Anayasa'nın 40. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

22. Anayasa'nın 48. maddesinde güvence altına alınan teşebbüs özgürlüğü devlete, teşebbüslerin ortakların fiillerine karşı korunmasını sağlayacak mekanizmalar oluşturma pozitif yükümlülüğünü de yüklemekle birlikte bu yükümlülüğün, şirket ortaklarına şirketin hukuki varlığını sona erdirmeden diğer bir ortağı ortaklıktan çıkarabilme imkânının sağlanmasını güvence altına almadığının altı çizilmelidir. Şirketlerde ortaklık ilişkisinin ne şekilde sonlandırılacağının tespitinde, diğer bir ifadeyle ortakların birbirlerine karşı korunması pozitif yükümlülüğünün gerektirdiği mekanizmaların belirlenmesinde kanun koyucunun belirli ölçüde takdir yetkisi bulunmaktadır. Bununla birlikte ortakların birbirlerinin fiillerine karşı korunması pozitif yükümlülüğü kapsamında getirilen mekanizmaların da Anayasa'nın 48. maddesi kapsamında kaldığı kabul edilmelidir.

23. 6102 sayılı Kanun'un 640. maddesinin (3) numaralı fıkrasında limited şirket ortaklarının haklı sebeplerle -şirketin hukuki varlığı sona ermeden- diğer bir ortağın ortaklıktan çıkarılmasına karar verilmesini mahkemeden isteme hakkının onlara tanındığı görülmektedir. Bu hükümle limited şirketin ve ortaklarının şirket bünyesindeki faaliyetlerinin devamlılığının sağlanması amaçlanmıştır. Bir şirket ortağının haklı sebeple şirketten çıkarılması mekanizmasının şirketin hem hukuki varlığının sona ermesini önleyen hem de ticari alandaki faaliyetlerine daha etkin ve verimli bir şekilde devam etmesini sağlayan bir çare olduğu açıktır. Zira şirket çatısı altında belli hedeflerin yerine getirilebilmesi uyumlu bir iş birliğini gerektirmekte, çıkarma kurumu da bir yandan iş birliğini bozan durumu ortadan kaldırmakta diğer yandan da şirketin hukuki varlığını sürdürmesini sağlamaktadır. Bu itibarla kanun koyucunun şirketin faaliyetlerinin devamlılığını sağlama amacı doğrultusunda oluşturduğu çıkarma mekanizması çerçevesinde şirketin ve ortaklarının talepte bulunulabilmesi teşebbüs özgürlüğü kapsamında değerlendirilmelidir.

24. İtiraz konusu kurallarda şirketin mahkemeden bu yönde talepte bulunabilmesinde temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun sağlandığı bir genel kurul kararının bulunması şartı aranmıştır.

25. Kurallarda öngörülen şartlar dikkate alındığında eşit pay sahibi iki ortağın olduğu limited şirketlerde haklı sebeplerin varlığı hâlinde bir ortağın diğer ortağın şirketten çıkarılması için talepte bulunmasının, bu konuda genel kurulun karar almasının mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca ortaklardan birinin esas sermayenin salt çoğunluğunu elinde bulundurmaması durumunda haklı

nedenle bir ortağın şirketten çıkarılması da mümkün değildir. Başka bir ifadeyle itiraz konusu kurallar kapsamında iki ortaklı limited şirketlerde şirketin faaliyetlerine devam etmesine engel olan ya da davranışları sebebiyle şirketten çıkarılmayı gerektirecek nitelikteki haklı nedenleri ortaya çıkaran ortağın şirketle bağının sona erdirilmesine, böylelikle şirketin amacına uygun şekilde varlığını sürdürmesine imkân tanınmadığı anlaşılmaktadır.

26. Öte yandan anılan Kanun'un 636. maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre haklı sebeplerin varlığı hâlinde şirket ortağının mahkemeden şirketin feshini talep etmesi durumunda mahkemenin -istem yerine- davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebileceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla limitet şirkette bir ortağın şirketten çıkarılması ancak şirketin feshinin talep edilmesiyle mümkün olacaktır. Ancak bu durumda ortağın şirketten çıkarılması ya da başka bir çözüm yoluna başvurulması doğrudan mahkemenin takdirine bırakılmıştır. Ayrıca bu kapsamda ortağa tanınan şirketin feshini talep etme hakkı doğrudan şirketin faaliyetlerinin devam etmesini engelleyen diğer ortağın şirketten çıkarılması sonucunu doğurmamakta olup bilakis fesih talebi haklı nedene dayanan davacı ortağın şirketten çıkarılmasına neden olabilmektedir.

27. Bu itibarla itiraz konusu kurallarla, iki ortaklı limited şirketlerde şirketin faaliyetine devam etmesini engelleyen ortağın şirketten çıkarılması için diğer ortağa doğrudan ya da genel kurul vasıtasıyla talepte bulunma imkânının tanınmaması suretiyle iki ortaklı limited şirketlerin devletin, teşebbüs özgürlüğünün korunması pozitif yükümlülüğü kapsamında getirilen bir imkân olduğu anlaşılan çıkarma mekanizmasının kapsamı dışında tutulması, pozitif yükümlülükler kapsamında sağlanan hakların ihlal edildiği iddialarına karşı etkili başvuru mekanizması sağlama yükümlülüğüyle bağdaşmamaktadır.

28. Açıklanan nedenle kurallar "iki ortaklı limited şirketler yönünden" Anayasa'nın 40. ve 48. maddelerine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Altı üye bu görüşe katılmamıştır.

Kuralların Anayasa'nın 2. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 40. ve 48. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınması nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kurallar Anayasa'nın 40. ve 48. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 10., 35., 36. ve 74. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

29. Başvuru kararında özetle, itiraz konusu kuralların uygulanmaları hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun; A. 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin "iki ortaklı limited şirketler" yönünden, B. 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h)

bendinde yer alan "Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması..." ibaresinin "iki ortaklı limited şirketler" yönünden, yürürlüğün durdurulması taleplerinin, koşulları oluşmadığından REDDİNE 25/12/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun;

A. 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin; 1. Esasına ilişkin incelemenin "iki ortaklı limited şirketler" yönünden yapılmasına OYBİRLİĞİYLE, 2. "iki ortaklı limited şirketler" yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, altı üyenin karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,
B. 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde yer alan "Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması..." ibaresinin; 1. Esasına ilişkin incelemenin "iki ortaklı limited şirketler" yönünden yapılmasına OYBİRLİĞİYLE, 2. "iki ortaklı limited şirketler" yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, altı üyenin karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

25/12/2025 tarihinde karar verildi.

[Derleme notu: Kararda yer alan iki ayrı karşıoy yazısının tam metni ile heyet ve raportör adları bu derlemeye alınmamıştır. Karşıoy yazılarında, limited şirketlerde ortakların sınırlı sorumluluğu, ayrılma akçesinin şirket sermayesine ve alacaklılara etkisi, kollektif ve komandit şirketlerdeki farklı düzenleme ile karşılaştırmalı hukuk gerekçe gösterilerek kuralların Anayasa'ya aykırı olmadığı görüşü savunulmuştur. Tam metin: Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası ve 17/3/2026 tarihli, 33199 sayılı Resmî Gazete.]